

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра лісівництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан географічного факультету
доц. Калинич І.В.
« 27 » серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БІОЛОГІЯ МИСЛИВСЬКИХ ПТАХІВ ТА ЗВІРІВ

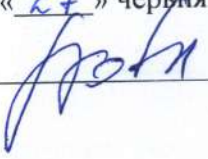
Рівень вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
Спеціальність	Н4 Лісове господарство
Освітня програма	Лісове господарство
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Біологія мисливських птахів та звірів» для здобувачів вищої освіти галузі знань **Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина спеціальності Н4 Лісове господарство** освітньої програми **Лісове господарство**.

Розробники: Потіш Л.А., доцент, к.б.н., зав. кафедрою лісівництва

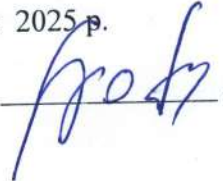
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри *лісівництва*

протокол № 10 від «27» червня 2025 р.

Завідувач кафедри доц. Потіш Л.А.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

протокол № 11 від «27» червня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії доц. Потіш Л.А.

© Потіш Л.А., 2025 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1-й	1-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 60 самостійної роботи студента – 60	2-й	2-й
	Лекції:	
	28	8
	Практичні (семінарські):	
Вид підсумкового контролю: тестування	Лабораторні:	
	32	10
Форма підсумкового контролю: екзамен	Самостійна робота:	
	60	102

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Біологія мисливських птахів та звірів» є теоретична та практична підготовка бакалаврів лісового господарства з основ біології, мисливської фауни та використання на практиці набутих знань для майбутнього застосування в практичній діяльності ведення мисливського та лісового господарства.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності:

1. здатність визначати, формулювати та розв'язувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення (ЗК-6);
2. здатність працювати в команді, виконувати дослідження в групі під керівництвом лідера, подібні навички, що демонструють здатність до врахування строгих вимог дисципліни, планування та управління часом (ЗК-7);
3. здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК-9)
4. здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК-12)

Фахові компетентності

1. здатність вирішувати поставлені завдання з мисливства та забезпечувати ведення мисливського господарства в лісовому фонді (ФК-8);
2. здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів (ФК-11);
3. екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому, регіональному, національному і глобальному рівнях (ФК-12);

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Біологія мисливських птахів та звірів» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми Лісове господарство:

ОК-27 Основи екології та охорона природи

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Лісове господарство», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності	ПРН-5
Аналізувати результати досліджень лісівничо-таксаційних показників дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази	ПРН-10

Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази	ПРН-11
--	--------

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Біологія мисливських птахів та звірів» :

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати біологічну характеристику лісових звірів та птахів, мисливської фауни	ПРН-5, ПРН-10, ПРН-11
Еколого-морфологічні особливості лісових птахів; еколого-морфологічні особливості лісових звірів	
Вміти визначити види мисливської фауни в природі	

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- тестовий контроль після вивчення кожного розділу навчальної дисципліни;
- усний захист лабораторних робіт;
- написання реферату (самостійна робота).

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: захист лабораторних робіт.
Форма модульного контролю: модульна контрольна робота.
Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	CP	25	100
2	3	3	3	3	3	3	5		

T1, T2 ... – теми, CP – самостійна робота

Критерії оцінювання поточного контролю

T1. (2,5 – 3 бали); Студент добре володіє знаннями про напрями еволюції птахів, напрямки формування різних екологічних груп. Вміє аргументувати на прикладі зовнішньої будови пристосування до польоту, умов середовища. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;
(2,0 – 2,5 бали); Студент володіє знаннями про філогенез птахів, але плутає основні етапи формування кілевих та безкілевих птахів. Недостатньо використовує в якості аргументів особливості зовнішньої будови та покривів птахів. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(1,7 – 2,0 бали); Студент погано володіє поняттям еволюція, не може продемонструвати на прикладах формування різних екологічних груп. Використовує з помилками особливості зовнішньої будови та будову пер, як приклади формування різних екологічних груп. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(<1,7 бали); Студент не володіє питаннями походження та еволюції птахів. Невірно аргументує особливості зовнішньої будови, як наслідок еволюції. Не своєчасно виконав лабораторну роботу. Поточний контроль пройшов в додатковий час.

T2. (2,5 – 3 бали); Студент добре володіє знаннями про будову органів чуття птахів, функціональну роль 12 пар черепно-мозкових нервів. Вміє аргументувати на прикладі будови нервової системи та органів чуття пристосування до польоту, умов середовища. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(2,0 – 2,5 бали); Студент володіє знаннями про будову нервової системи птахів, але плутає послідовність 12 пар черепно-мозкових нервів птахів. Недостатньо чітко розділяє функціонування центральної та периферичної нервової системи птахів. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(1,7 – 2,0 бали); Студент погано володіє поняттям нервова система, плутається у будові органів чуття. Використовує з помилками особливості будови периферичної та центральної нервових систем. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(<1,7 бали); Студент не володіє питаннями будови нервової та органів чуття птахів. Невірно аргументує особливості будови нервової системи, як наслідок еволюції. Не своєчасно виконав лабораторну роботу. Поточний контроль пройшов в додатковий час.

T3. (2,5 – 3 бали); Студент добре володіє знаннями про будову скелету птахів: осьового, вісцерального, поясів кінцівок, самих кінцівок. Вміє аргументувати на прикладі будови скелету пристосування до польоту, умов середовища. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(2,0 – 2,5 бали); Студент володіє знаннями про будову скелету птахів, але плутає послідовність кісток передніх та задніх кінцівок птахів. Недостатньо чітко розділяє функціонування м'язів птахів. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(1,7 – 2,0 бали); Студент погано володіє поняттям скелет птахів, плутається у будові передніх і задніх кінцівок, тулуба, складного крижа. Використовує з помилками особливості будови поясів передніх і задніх кінцівок. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(<1,7 бали); Студент не володіє питаннями будови скелету птахів. Невірно аргументує особливості будови скелету, як наслідок еволюції. Не своєчасно виконав лабораторну роботу. Поточний контроль пройшов в додатковий час.

T4. (2,5 – 3 бали); Студент добре володіє знаннями про будову органів дихання та кровоносної системи, акту дихання та циркуляції крові по колам кровообігу. Вміє аргументувати на прикладі будови легень та легеневих мішків пристосування до польоту, умов середовища. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(2,0 – 2,5 бали); Студент володіє знаннями про будову органів дихання та кровоносну систему птахів, але плутає послідовність акту дихання при різних типах польоту. Недостатньо чітко розділяє функціонування великого та малого кола кровообігу. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(1,7 – 2,0 бали); Студент погано володіє поняттям органи дихання птахів та кровоносна система, плутається у будові органів, акті дихання. Використовує з помилками особливості будови кровоносної системи. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(<1,7 бали); Студент не володіє питаннями будови кровоносної системи та органів дихання птахів. Невірно аргументує особливості будови кровоносної системи, як наслідок еволюції. Не своєчасно виконав лабораторну роботу. Поточний контроль пройшов в додатковий час.

T5. (2,5 – 3 бали); Студент добре володіє знаннями про будову органів травлення та виділення птахів, функціональну роль вола, м'язового шлунка, тулубових нирок. Вміє аргументувати на прикладі будови травної системи та органів виділення пристосування до польоту, умов середовища. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(2,0 – 2,5 бали); Студент володіє знаннями про будову травної системи птахів, але плутає послідовність роботи органів виділення птахів. Недостатньо чітко розділяє функціонування травної та сечостатевої систем птахів. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(1,7 – 2,0 бали); Студент погано володіє поняттями про будову органів травлення та виділення птахів. Використовує з помилками особливості будови травного тракту, системи органів виділення. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(<1,7 бали); Студент не володіє питаннями будови органів травлення та виділення птахів. Невірно аргументує особливості будови органів травлення та виділення птахів, як наслідок еволюції. Не своєчасно виконав лабораторну роботу. Поточний контроль пройшов в додатковий час.

T6. (2,5 – 3 бали); Студент добре володіє знаннями про будову органів розмноження птахів, функціональну роль сім'яників, яєчників, сезонні зміни. Вміє аргументувати на прикладі будови статевої системи та сезонних ритмів пристосування до польоту, умов середовища. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(2,0 – 2,5 бали); Студент володіє знаннями про будову органів розмноження птахів, але плутає сезонність роботи органів розмноження птахів. Недостатньо чітко розділяє функціонування яєчників та сім'яників птахів. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(1,7 – 2,0 бали); Студент погано володіє поняттями про будову органів розмноження птахів. Не знає формування шкарлупової оболонки. Використовує з помилками особливості будови яйця. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(<1,7 бали); Студент не володіє питаннями будови органів розмноження птахів. Невірно аргументує особливості будови органів розмноження птахів самця та самки, як наслідок еволюції. Не своєчасно виконав лабораторну роботу. Поточний контроль пройшов в додатковий час.

T7. (2,5 – 3 бали); Студент добре володіє знаннями про систематику птахів, вміє визначити водоплавних та водноболотних птахів. Вміє аргументувати на прикладі будови тіла визначити трофічну специфіку різних водоплавних. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(2,0 – 2,5 бали); Студент володіє знаннями про систематику птахів, але плутає послідовність рядів, родин птахів. Недостатньо чітко може визначити птахів. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(1,7 – 2,0 бали); Студент погано володіє поняттями про систематику птахів. Плутає бінарні назви птахів. Використовує з помилками особливості будови, як ознаки для визначення в польових умовах. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(<1,7 бала); Студент не володіє систематику птахів. Невірно застосовує основні систематичні одиниці вид, рід, родина. Не своєчасно виконав лабораторну роботу. Поточний контроль пройшов в додатковий час.

T8. (2,5 – 3 бали); Студент добре володіє знаннями про систематику птахів, вміє визначити водоплавних та водноболотних птахів. Вміє аргументувати на прикладі будови тіла визначити трофічну специфіку різних водоплавних. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(2,0 – 2,5 бали); Студент володіє знаннями про систематику птахів, але плутає послідовність рядів, родин птахів. Недостатньо чітко може визначити птахів. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(1,7 – 2,0 бали); Студент погано володіє поняттями про систематику птахів. Плутає бінарні назви птахів. Використовує з помилками особливості будови, як ознаки для визначення в польових умовах. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(<1,7 бала); Студент не володіє систематику птахів. Невірно застосовує основні систематичні одиниці вид, рід, родина. Не своєчасно виконав лабораторну роботу. Поточний контроль пройшов в додатковий час.

T9. (2,5 – 3 бали); Студент добре володіє знаннями про систематику птахів, вміє визначити хижих птахів та сов. Вміє аргументувати на прикладі будови тіла визначити трофічну специфіку різних хижих та сов. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(2,0 – 2,5 бали); Студент володіє знаннями про систематику птахів, але плутає послідовність рядів, родин птахів. Недостатньо чітко може визначити хижих птахів та сов. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(1,7 – 2,0 бали); Студент погано володіє поняттями про систематику птахів. Плутає бінарні назви птахів. Використовує з помилками особливості будови, як ознаки для визначення в польових умовах. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(<1,7 бали); Студент не володіє систематику птахів. Невірно застосовує основні систематичні одиниці вид, рід, родина. Не своєчасно виконав лабораторну роботу. Поточний контроль пройшов в додатковий час.

T10. (2,5 – 3 бали); Студент добре володіє знаннями про систематику птахів, вміє визначити куроподібних, журавлеподібних, сивкоподібних та інші ряди. Вміє аргументувати на прикладі будови тіла визначити трофічну специфіку різних видів птахів. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(2,0 – 2,5 бали); Студент володіє знаннями про систематику птахів, але плутає послідовність рядів, родин птахів. Недостатньо чітко може визначити птахів. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(1,7 – 2,0 бали); Студент погано володіє поняттями про систематику птахів. Плутає бінарні назви птахів. Використовує з помилками особливості будови, як ознаки для визначення в польових умовах. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(<1,7 бали); Студент не володіє систематику птахів. Невірно застосовує основні систематичні одиниці вид, рід, родина. Не своєчасно виконав лабораторну роботу. Поточний контроль пройшов в додатковий час.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	CP	25	100
2	3	3	3	3	3	3	5		

T1, T2 ... – теми, CP – самостійна робота

Критерії оцінювання поточного контролю

T1. (2,5-3 бали); Студент добре володіє знаннями про напрями еволюції ссавців, напрямки формування різних екологічних груп. Вміє аргументувати на прикладі зовнішньої будови пристосування до умов середовища. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(2,0 - 2,5 бала); Студент володіє знаннями про філогенез ссавців, але плутає основні етапи формування різних рядів ссавців. Недостатньо використовує в якості аргументів особливості зовнішньої будови та покривів ссавців. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(1,7 - 2,0 бала); Студент погано володіє поняттями еволюція, не може продемонструвати на прикладах формування різних екологічних груп. Використовує з помилками особливості зовнішньої будови та будову похідних шкіри, як приклади формування різних екологічних груп. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(<1,7 бала); Студент не володіє питаннями походження та еволюції ссавців. Невірно аргументує особливості зовнішньої будови, як наслідок еволюції. Не своєчасно виконав лабораторну роботу. Поточний контроль пройшов в додатковий час.

T2. (2,5-3 бали); Студент добре володіє знаннями про будову похідних шкіри ссавців: відбіс, копит, рогів, кігтів, нігтів, волосяного покриву, шкірних залоз. Вміє аргументувати на прикладі будови рогових утворів пристосування до умов середовища. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(2,0 - 2,5 бала); Студент володіє знаннями про будову похідних шкіри ссавців, але плутає послідовність утворення різних рогових утворів у ссавців. Недостатньо чітко розділяє етапи формування і функціонування похідних шкіри. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(1,7 - 2,0 бала); Студент погано володіє поняттями рогових утворів ссавців, плутається у будові рогів, копит, шкірних залоз. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(<1,7 бала); Студент не володіє питаннями будови похідних шкіри ссавців. Невірно аргументує особливості будови волосся, як наслідок еволюції. Не своєчасно виконав лабораторну роботу. Поточний контроль пройшов в додатковий час.

T3. (2,5-3бали); Студент добре володіє знаннями про будову скелету ссавців: осьового, вісцерального, поясів кінцівок, самих кінцівок. Вміє аргументувати на прикладі будови скелету пристосування до умов середовища. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(2,0 - 2,5 бала); Студент володіє знаннями про будову скелету ссавців, але плутає послідовність кісток передніх та задніх кінцівок ссавців. Недостатньо чітко розділяє функціонування м'язів ссавців. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(1,7 - 2,0 бала); Студент погано володіє поняттями скелет ссавців, плутається у будові передніх і задніх кінцівок, тулуба, крижа. Використовує з помилками особливості будови поясів передніх і задніх кінцівок. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(<1,7 бала); Студент не володіє питаннями будови скелету ссавців. Невірно аргументує особливості будови скелету, як наслідок еволюції. Не своєчасно виконав лабораторну роботу. Поточний контроль пройшов в додатковий час.

T4. (2,5-3бали); Студент добре володіє знаннями про будову органів травлення ссавців, функціональну роль складного шлунка жуйних. Вміє аргументувати на прикладі будови травної системи пристосування до умов середовища. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(2,0 - 2,5 бала); Студент володіє знаннями про будову травної системи ссавців, але плутає послідовність роботи органів виділення ссавців. Недостатньо чітко розділяє функціонування травної та сечостатевої систем ссавців. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(1,7 - 2,0 бала); Студент погано володіє поняттями про будову органів травлення та виділення ссавців. Використовує з помилками особливості будови травного тракту, системи органів виділення. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(<1,7 бала); Студент не володіє питаннями будови органів травлення та виділення ссавців. Невірно аргументує особливості будови органів травлення та виділення ссавців, як наслідок еволюції. Не своєчасно виконав лабораторну роботу. Поточний контроль пройшов в додатковий час.

T5. (2,5-3бали); Студент добре володіє знаннями про будову органів дихання та кровоносної системи, акту дихання та циркуляції крові по колам кровообігу. Вміє аргументувати на прикладі будови легень пристосування до умов середовища. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(2,0 - 2,5 бала); Студент володіє знаннями про будову органів дихання та кровоносну систему ссавців, але плутає послідовність акту дихання та ролі діафрагми. Недостатньо чітко розділяє функціонування великого та малого кола кровообігу. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(1,7 - 2,0 бала); Студент погано володіє поняттями органи дихання ссавців та кровоносна система, плутається у будові органів, акті дихання. Використовує з помилками особливості будови кровоносної системи. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(<1,7 бала); Студент не володіє питаннями будови кровоносної системи та органів дихання ссавців. Невірно аргументує особливості будови кровоносної системи, як наслідок еволюції. Не своєчасно виконав лабораторну роботу. Поточний контроль пройшов в додатковий час.

T6. (2,5-3бали); Студент добре володіє знаннями про будову органів чуття ссавців, функціональну роль 12 пар черепно-мозкових нервів. Вміє аргументувати на прикладі будови нервової системи та органів чуття пристосування до умов середовища. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(2,0 - 2,5 бала); Студент володіє знаннями про будову нервової системи ссавців, але плутає послідовність 12 пар черепно-мозкових нервів ссавців. Недостатньо чітко розділяє функціонування центральної та периферичної нервової системи ссавців. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(1,7 - 2,0 бала); Студент погано володіє поняттям нервова система, плутається у будові органів чуття. Використовує з помилками особливості будови периферичної та центральної нервових систем. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(<1,7 бала); Студент не володіє питаннями будови нервової та органів чуття ссавців. Невірно аргументує особливості будови нервової системи, як наслідок еволюції. Не своєчасно виконав лабораторну роботу. Поточний контроль пройшов в додатковий час.

T7. (2,5-3бали); Студент добре володіє знаннями про будову органів розмноження ссавців, функціональну роль сім'яників, яєчників, сезонні зміни. Вміє аргументувати на прикладі будови статевої системи та сезонних ритмів пристосування до умов середовища. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(2,0 - 2,5 бала); Студент володіє знаннями про будову органів розмноження ссавців, але плутає сезонність роботи органів розмноження ссавців. Недостатньо чітко розділяє функціонування яєчників та сім'яників ссавців. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(1,7 - 2,0 бала); Студент погано володіє поняттям про будову органів розмноження ссавців. Не знає формування та роль плаценти. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(<1,7 бала); Студент не володіє питаннями будови органів розмноження ссавців. Невірно аргументує особливості будови органів розмноження ссавців самця та самки, як наслідок еволюції. Не своєчасно виконав лабораторну роботу. Поточний контроль пройшов в додатковий час.

T8. (2,5-3бали); Студент добре володіє знаннями про систематику ссавців, вміє визначати хижих та зайцеподібних ссавців. Вміє аргументувати на прикладі будови тіла визначити трофічну специфіку різних ссавців. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(2,0 - 2,5 бала); Студент володіє знаннями про систематику ссавців, але плутає послідовність рядів, родин ссавців. Недостатньо чітко може визначити ссавців. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(1,7 - 2,0 бала); Студент погано володіє поняттям про систематику ссавців. Плуває бінарні назви ссавців. Використовує з помилками особливості будови, як ознаки для визначення в польових умовах. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(<1,7 бала); Студент не володіє систематикую ссавців. Невірно застосовує основні систематичні одиниці вид, рід, родина. Не своєчасно виконав лабораторну роботу. Поточний контроль пройшов в додатковий час.

T9. (2,5-3бали); Студент добре володіє знаннями про систематику ссавців, вміє визначити різні види ссавців. Вміє аргументувати на прикладі будови тіла визначити трофічну специфіку різних гризунів. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(2,0 - 2,5 бала); Студент володіє знаннями про систематику ссавців, але плутає послідовність рядів, родин ссавців. Недостатньо чітко може визначити ссавців. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(1,7 - 2,0 бала); Студент погано володіє поняттям про систематику ссавців. Плуває бінарні назви ссавців. Використовує з помилками особливості будови, як ознаки для визначення в польових умовах. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(<1,7 бала); Студент не володіє систематикую ссавців. Невірно застосовує основні систематичні одиниці вид, рід, родина. Не своєчасно виконав лабораторну роботу. Поточний контроль пройшов в додатковий час.

T10. (2,5-3бали); Студент добре володіє знаннями про систематику ссавців, вміє визначити ратичних ссавців. Вміє аргументувати на прикладі будови тіла визначити трофічну специфіку різних ратичних. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(2,0 - 2,5 бала); Студент володіє знаннями про систематику ссавців, але плутає послідовність рядів, родин ссавців. Недостатньо чітко може визначити хижих ссавців та сов. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(1,7 - 2,0 бала); Студент погано володіє поняттями про систематику ссавців. Плутає бінарні назви ссавців. Використовує з помилками особливості будови, як ознаки для визначення в польових умовах. Своєчасно виконав лабораторну роботу і пройшов поточний контроль;

(<1,7 бала); Студент не володіє систематикою ссавців. Невірно застосовує основні систематичні одиниці вид, рід, родина. Не своєчасно виконав лабораторну роботу. Поточний контроль пройшов в додатковий час.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Лабораторні заняття	20	20	20	20
Реферат (самостійна робота)	1	5	1	5
Модульна контрольна робота	1	25	1	25
Разом	22	50	22	50

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Відповідно до програми, модульна контрольна робота виконується студентами у формі тестування на комп'ютері. Модульна контрольна робота складається із 10 тестових питань. Максимальна кількість балів, які може отримати студент становить 25 балів. Відповідно, кожне питання оцінюється в 2,5 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Алгоритм оцінювання	Кількість балів (максимальна кількість балів – 100)
Повне засвоєння та суб'єктивне усвідомлення матеріалу. Твердження чітко аргументовані. Продемонстровано термінологічну грамотність.	90-100
Повне засвоєння матеріалу, але недостатнє суб'єктивне його усвідомлення. Нечітка аргументація тверджень. Часткова термінологічна некоректність.	74-89
Часткове засвоєння матеріалу, суб'єктивне його не усвідомлення. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.	60-73
Теоретичний матеріал не засвоєно. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.	0-59

Максимальна оцінка за відповідь на екзаменаційний білет складає 100 балів, оцінку «відмінно» (А) отримують студенти, які отримали за результатами складання екзамену 90-100 балів, оцінку «добре» (В, С) – 74-89 балів, оцінку «задовільно» (D, E) - 60-73 балів, «незадовільно» (F, FX) - 59 балів і менше.

Розроблені критерії дають можливість:

- адекватно оцінити виконання студентами тестових завдань;
- виявити якісний рівень засвоєння теоретичних знань і сформованості вмінь, передбачених програмою;
- зробити відповідний загальний висновок про рівень сформованості майбутніх фахівців професійної компетентності, про їхню готовність творчо здійснювати фахову діяльність.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Вступ, птахи (Aves). Походження та еволюція. Зовнішня будова, шкірні покриви, розвиток пір'я.

Тема 2. Нервова система, органи чуттів, голосовий апарат.

Тема 3. Скелет, череп, хребці, хребет, передні кінцівки, тазовий відділ, м'язова система.

Тема 4. Органи дихання, кровоносна система.

Тема 5. Органи травлення, сечостатева система.

Тема 6. Органи розмноження, яйце, розвиток зародка. Форма, розмір, кількість яєць та їх забарвлення; насиджування.

Тема 7. Тема 8. Ряд гагароподібні (Gaviiformes). Ряд пірникозоподібні (Podicipediformes). Ряд пеліканоподібні (Pelecaniformes). Ряд лелекоподібні (Ciconiiformes). Ряд гусеподібні (Anseriformes).

Тема 9. Ряд соколоподібні (Falconiiformes). Ряд совоподібні (Strigiformes). Ряд дрімлюгоподібні (Caprimulgiformes)

Тема 10. Ряд куроподібні (Galliformes). Ряд журавлеподібні (Gruiformes). Ряд сивкоподібні (Charadriiformes). Ряд голубоподібні (Columbiformes). Ряд зозулеподібні (Cuculiformes). Ряд одудоподібні (Uropiiformes). Ряд серпокрильцеподібні (Apodiformes). Ряд ракшеподібні (Coraciiformes). Ряд дятлоподібні (Piciformes). Ряд горобцеподібні (Passeriformes).

Модуль 2

Тема 1. Звірі (Theria seu mammalia) Походження та еволюція

Тема 2. Загальні особливості, шкіра та її похідні, шкірні залози,

Тема 3. Скелет, череп, хребет, пояси та скелети кінцівок, м'язова система.

Тема 4. Органи травлення.

Тема 5. Органи дихання, кровоносна система

Тема 6. Нервова система, органи чуттів, органи зору, органи дотику.

Тема 7. Органи виділення, органи розмноження.

Тема 8. Ряд собакоподібні або хижі (Caniformes seu carnivora bowdich, 1821) Ряд зайцеподібні (Leporiformes seu lagomorpha brandt, 1855)

Тема 9. Ряд мишоподібні або гризуни (Muriformes seu rodentia bowdich, 1821)

Тема 10. Ряд оленеподібні, [Ратичні, парнопалі, парнокопитні] (Cerviformes seu artiodactyla owen, 1848). Ряд конеподібні [Ковитні або непарнокопитні] (Equiformes seu perissodactyla owen, 1848)

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	Форма навчання: денна					Форма навчання: заочна					
	Усього	лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	Усього	лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
2-й семестр											
Модуль 1											
Тема 1. Вступ, птахи (Aves). Походження та еволюція. Зовнішня будова, шкірні покриви, розвиток пір'я.	7	2	-	2	-	3					
Тема 2. Нервова система, органи чуттів, голосовий апарат.	6	2	-	1	-	3					
Тема 3. Скелет, череп, хребці, хребет, передні кінцівки, тазовий відділ, м'язова система.	8	2	-	2	-	4					
Тема 4. Органи дихання, кровоносна система.	8	2	-	2	-	4					
Тема 5. Органи травлення, сечостатева система.	8	2	-	2	-	4					
Тема 6. Нервова система, органи чуттів, органи зору, органи догику.	5	1	-	1	-	3	4	-	5	-	50
Тема 7. Ряд гагароподібні (Gaviiformes). Ряд пірникозоподібні (Podicipediformes). Ряд лелекоподібні (Ciconiiformes). Ряд гусеподібні (Anseriformes).	6	1	-	2	-	3					
Тема 8. Ряд сокоподібні (Falconiiformes). Ряд совоподібні (Strigiformes). Ряд дрімлюгоподібні (Caprimulgiformes).	6	1	-	2	-	3					
Тема 9. Ряд куроподібні (Galliformes). Ряд журавлеподібні (Gruiiformes). Ряд квакшеподібні (Charadriiformes). Ряд голубоподібні	6	1	-	2	-	3					

6.3. Теми лабораторних (семінарських, практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Покриви та частини тіла птахів	2	1
2	Особливості будови скелета птахів	2	1
3	Будова травної системи видів птахів	2	
4	Будова сечостатевої системи птахів [†]	2	1
5	Будова кровоносної системи птахів	2	1
6	Оологічні параметри мисливських птахів	2	1
7	Визначення видів птахів	2	1
8	Визначення мисливських видів ссавців	2	
9	Покриви та частини тіла ссавців	2	1
10	Анатомічні особливості звірів	2	1
11	Особливості будови травної системи мисливських звірів	2	
12	Визначення віку мисливських звірів	2	1
13	Визначення мисливських звірів за слідами діяльності	4	
14	Визначення ссавців	4	1
Разом		32	10

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Умови існування та поширення, екологічні чинники і їх значення в житті птахів, екологічні групи птахів.	10	20
2	Міграції птахів, осідлі та перелітні види мисливської фауни	10	20
3	Основні особливості ембріонального розвитку.	10	10
4	Екологічні групи звірів	12	20
5	Епідеміологічне значення звірів, свійські і одомашнені звірі.	10	20
6	Законодавча база України в сфері охорони, відтворення і використання тваринного світу.	8	12
Разом		60	102

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: мультимедійний проектор, комп'ютер.

Обладнання: бінокляр, зоологічні препарати, визначники, таблиці, схеми.

Програмне забезпечення: мережа інтернет домену «uzhnu.edu.ua» (www.uzhnu.edu.ua), система електронного навчання Moodle (<https://moodle.uzhnu.edu.ua/>), електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» (<https://dspace.uzhnu.edu.ua>).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Делеган І. В., Делеган І. І., Делеган І. І. Біологія лісових птахів і звірів / За ред. І. В. Делегана. — Львів: Поллі, 2005. — 600 с.
2. Бондаренко В. Д. Біотехнія: навч. Посібник. Ч. 1. Львів: ІЗМН, 1998. 200 с.; Ч. 2. Львів: ІЗМН, 2002. 352 с.
3. Бондаренко В. Д. Біотехнія: навч. Посібник. Ч. 2. Львів: ІЗМН, 2002. 352 с.
4. Бондаренко В. Д., Делеган І. В. Мисливствознавство. - К.; РН МКВОб, 1993.- 197 с

Допоміжна література

1. Потіш Л.А. Навчально-польова практика з зоології: Навчальний посібник / Л.А. Потіш, С.І. Фаринець. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2013. – 120 с.
2. Потіш Л.А. Птахи Закарпатської області (анотований список) / Л.А. Потіш. – Львів, 2009. – 124 с.
3. Царик Й.В., Яворський І.П., Шидловський І.В. Хребетні тварини західних областей України. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 52 с.
4. Фауна України: охоронні категорії. Довідник / О. Годлевська, І. Парникоза, В. Різун, Г. Фесенко, Ю. Куцоконь, І. Загороднюк, М. Шевченко, Д. Іноземцева. – Видання друге, перероблене та доповнене. – Київ, 2010. – 80 с

Електронні ресурси

1. Підручники для вивчення навчальної дисципліни:

<https://shlks.lcloud.in.ua/ebook/632>

<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21695>

<https://mltkcloud.lcloud.in.ua/ebook/1446>

2. Законодавча база:

Червона книга України. Тваринний світ <https://redbook-ua.org/>

Закон України про тваринний світ <https://zakon.rada.gov.ua/go/2894-14>

Закон України про мисливське господарство
https://kodeksy.com.ua/pro_mislivske_gospodarstvo_ta_polyuvannya.htm

та полювання